

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΕΚΦΡΑΣΗ-ΕΚΘΕΣΗ)

Κείμενο:

Τι είναι η εφηβεία;

Η εφηβεία είναι η περίοδος της μετάβασης από την παιδική στην ώριμη ηλικία και έχει για κέντρο της την ήβη. Για να πεύμε την αληθεια τα όριά της είναι ασαφή.

Η εφηβεία είναι σαν μια δεύτερη γέννηση που γίνεται προοδευτικά και πολλές φορές προκαλεί και ψυχικό πόνο. Η εφηβεία είναι πάντα μια κίνηση γεμάτη δύναμη, υποσχέσεις και ζωή που μοιάζει με το νερό που αναβλύζει. Αυτή η ορμητικότητα συχνά αποπροσανατολίζει τον έφηβο. Αν και γνωρίζουμε αυτό που πεθαίνει μέσα μας, δεν ξεχωρίζουμε ακόμα προς τα που πηγαίνουμε ούτε ξέρουμε να εξηγήσουμε τους λόγους για την αλλαγή της ζωής και της συμπεριφοράς μας. Αν και τίποτα δεν είναι όπως πριν όλα είναι απροσδιόριστα.

Για παράδειγμα, η αλλαγή της φωνής είναι επώδυνη για τ' αγόρια, γιατί είναι πολύ σκληρό να πενθεί κανείς την φωνή με την οποία αναγνώριζε τον εαυτό του για πολλά χρόνια. Υπάρχει έλλειψη αυτοπεποίθησης, μια διάχυτη ανασφάλεια, αλλά παράλληλα και μια επιθυμία να την ξεπεράσουμε. Την ίδια στιγμή που χρειαζόμαστε τον έλεγχο των μεγάλων, χρειαζόμαστε και την ελευθερία μας, και η ισορροπία ανάμεσα σ' αυτά τα δυο δεν είναι εύκολο να βρεθεί. Για τους γονείς αλλά και για τα παιδιά η ιδανική λύση διαφέρει ανάλογα με τις ημέρες και τις περιστάσεις.

Νιώθουμε ότι το ν' αποχωριστούμε μια μέρα τους γονείς μας είναι ζωτικής σημασίας για μας. Αυτό σημαίνει ήδη ότι κάποια μορφή σχέσης μαζί τους πρέπει να αλλάξει. Θέλουμε να φτιάξουμε μια διαφορετική ζωή. Ποια ζωή όμως; Δεν θέλουμε πια να έχουμε την ίδια ζωή μαζί τους. Βλέποντάς τους να ζουν νομίζουμε και μιλάμε ότι βλέπουμε το δικό μας μέλλον και κάτι τέτοιο μας τρομάζει.

Νιώθουμε ότι γλιστράμε σ' έναν κατήφορο, χωρίς να μπορούμε να σταματήσουμε. Χάνουμε τους τρόπους που έχουμε να αμυνόμαστε, τα συνηθισμένα μέσα επικοινωνίας, χωρίς από την άλλη να έχουμε καταφέρει να εφεύρουμε άλλα.

Οι αστακοί, όταν αλλάζουν εξωτερικό περίβλημα, χάνουν κατ' αρχήν το παλιό και μένουν χωρίς καμία άμυνα όσο χρόνο χρειάζεται για να φτιάξουν ένα καινούριο. Σε όλο αυτό το διάστημα κινδυνεύουν πολύ. Στους εφήβους συμβαίνει περίπου το ίδιο. Και το να φτιάξουν ένα καινούριο περίβλημα στοιχίζει τόσα δάκρυα και τόσο ιδρώτα που είναι σαν να το πληρώνουν με αίμα. Στα λημέρια του ανυπεράσπιστου αστακού παραμονεύει πάντοτε ένα μουγγρί, που είναι έτοιμο να τον κατασπαράξει. Η εφηβεία είναι «το δράμα του αστακού»! Το δικό μας «μουγγρί» είναι όλα τα απειλητικά πράγματα που βρίσκονται μέσα μας αλλά και έξω από μας και που συχνά δεν τα συλλογίζομαστε.

Το «μουγγρί» ίσως είναι το μωρό που κάποτε υπήρξαμε, που δεν θέλει να εξαφανιστεί και που φοβάται μήπως χάσει την προστασία των γονιών του. Μας κρατά στην παιδική ηλικία και εμποδίζει να γεννηθεί ο μελλοντικός ενήλικος εαυτός μας. Το «μουγγρί» είναι, ακόμα, το θυμωμένο παιδί που πιστεύει ότι ενηλικιώνομαστε, όταν «τρώμε» κάτι από τους ενήλικους. Το «μουγγρί» είναι, ίσως, ακόμα, αυτοί οι επικίνδυνοι και καμιά φορά ωφελμιστές ενήλικοι που τριγυρνούν γύρω από τους εφήβους επειδή τους βλέπουν τρωτούς. Οι γονείς ξέρουν ότι υπάρχουν τέτοιου είδους άνθρωποι και ότι μας περιμονεύουν κείθεν. Ακόμα κι αν μας δυσαρεστεί να το παραδεχτούμε, έχουμε συχνά δικαίωμα όταν μας προτρέπουν να είμαστε συνετοί.

Δεν υπάρχει εφηβεία χωρίς προβλήματα, χωρίς πόνο. Είναι ίσως η πιο επώδυνη περίοδος της ζωής. Η παγίδα στην οποία κινδυνεύουμε να πέσουμε βρίσκεται στο ότι επιθυμούμε να αποφύγουμε οτιδήποτε είναι δύσκολο. Να

ζεφύγουμε από τον εαυτό μας και να ριχτούμε σε αμφίβολες ή επικίνδυνες περιπέτειες, παρασυρμένοι από ανθρώπους που γνωρίζουν τα εύθραυστα σημεία των εφήβων, ή ακόμα να οχυρωθούμε πίσω από ένα ψεύτικο κέλυφος. Άρα, η εφηβεία είναι πάντα δύσκολη αλλά, εάν οι γονείς και τα παιδιά εμπιστεύονται τη ζωή, τότε όλα στο τέλος κανονίζονται.

(Φ. Ντολτό – Κ. Ντολτό – Τόλιτς, *Εφηβοί. Προβλήματα και ανησυχίες*, Θεσσαλονίκη 1999, σ. 15-18)

A. Να δοθεί η περίληψη του παραπάνω κειμένου σε 80 – 100 λέξεις.

(Μόρια 25)

B. 1. Ποια είναι, σύμφωνα με τον συγγραφέα, η σχέση των εφήβων με τους γονείς τους; Να απαντήσετε σε μια παράγραφο.

(Μόρια 5)

2α) Με ποια μέθοδο έχει αναπτυχθεί η παράγραφος:

«Οι αστακοί.....συλλογίζομαστε»;

Με τι παρομοιάζεται σ' αυτήν η εφηβεία;

(Μόρια 2,5)

β) Ποια παράγραφος αποτελεί τον επίλογο του κειμένου αυτού; Να την χωρίσετε στα δομικά της μέρη (ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ / ΣΧΟΛΙΑ – ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ).

(Μόρια 2,5)

3α) Να δοθούν τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων:

επικίνδυνες

επώδυνη

συνηθισμένα

επιτρέπει

εύθραυστα

(Μόρια 2,5)

β) Να υπογραμμίσετε την λέξη που δεν είναι συνώνυμη με τις υπόλοιπες:

(α) περίβλημα απόφθεγμα κουκούλι κέλυφος

(β) λημέρι λιμάνι οχυρό καταφύγιο

(γ) ψεύτικο κίβδηλο κάλπικο απροσδιόριστο

(δ) προστασία επιφύλαξη προφύλαξη προάσπιση

(Μόρια 2,5)

γ) Να αντικαταστήσετε κάθε λέξη με μια συνώνυμη:

οχυρωθούμε, κανονίζονται, τρωτούς, ασαφή, συλλογίζομαστε

(Μόρια 2,5)

δ) λόγους: Από την λέξη αυτή να σχηματίσετε τρία σύνθετα που να την έχουν α' συνθετικό (π.χ. λογοκόπος) και τρία σύνθετα που να την έχουν β' συνθετικό (π.χ. γλωσσολόγος).

(Μόρια 2,5)

4. Στις προτάσεις που ακολουθούν να διακρίνετε που χρησιμοποιείται η γλώσσα με την αναφορική και που με την ποιητική της λειτουργία:

- Η εφηβεία είναι το δράμα του αστακού.

- Η εφηβεία είναι πάντα δύσκολη.

- Οι γονείς έχουν δίκιο όταν μας προτρέπουν να είμαστε συνετοί.
- Η εφηβεία είναι μια κίνηση γεμάτη δύναμη, υποσχέσεις και ζωή που μοιάζει με το νερό που αναβλύζει.

(Μόρια 5)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

Γ. Εκθεση:

Να συντάξετε ένα κείμενο ομιλίας για σχολική εκδήλωση με θέμα: «Στις μέρες μας παρατηρείται έντονα το φαινόμενο πολλοί έφηβοι να παραμελούν τα μαθήματά τους και να απορρίπτουν κάποιους από τους κλάδους γνώσης που προσφέρει το σχολείο. Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό και τι οφείλει να κάνει η οικογένεια και το ίδιο το σχολείο, για να εξασφαλίσουν στους εφήβους ένα καλύτερο μέλλον, μακριά από κακές επιλογές;»

Το κείμενό σας να έχει έκταση περίπου 300 λέξεις.

(Μόρια 10)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006